

TALOUSARVIOALOITE 628/2003 vp

Määrärahan osoittaminen pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseen

Eduskunnalle

Toissa vuonna aloitettiin pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämistyö, jonka tarkoituksena oli selvittää useita vuosia työelämästä poissa olleiden todellinen työkunto ja elämäntilanne perusteellisilla kartoituksilla. Tässä työssä on tiivistetty työhallinnon, kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntoutustutkimuslaitosten yhteistyötä paikallisella tasolla ja hyviä tuloksia on tästä jo saavutettu.

Työvoimatoimistot ovat parin ensimmäisen vuoden aikana selvittäneet n. 7 000 työttömän eläke-edellytykset. Selvitystyön tulokset ovat olleet paljonpuhuvia: suuri osa todettiin perusteellisissa tutkimuksissa työkyvyttömiksi. Näistä työkyvyttömistä ovat monet tämän kartoituksen jälkeen siirtyneet "eläkehakuputkeen", ensin sairausvakuutuksen päivärahalle ja sen jälkeen hakemaan eläkettä. Näin monen pitkäaikaistyöttömän vuosien piina — työn hakeminen ilman todellista työkykyä — on loppunut. Työkykykartoituksiin mukaan päässeistä osa on myös ammatillisen tai terveydellisen kuntoutuksen kautta pääsemässä mukaan työelämään, tosin usein melko pienten kuntouttavien askelten kautta.

Hyvää työtä on siis tehty, mutta paljon on vielä jäljellä. Arvioiden mukaan noin 15 prosenttia pitkäaikaistyöttömistä ei ole enää työllistettävissä tehokkaillakaan tukitoimenpiteillä. Siksi heidän tulee ohjata eläketurvan piiriin, mitä pikemmin, sen parempi. Näillä nykyisillä toimenpiteillä menee vuosia etsiä nämä työkyvyttömät työnhakijat kortistosta. Jotain nopeampaa käytäntöä tähän toivoisi, sillä kaikki lisävuodet tuntuvat

työkyvyttömistä pitkäaikaistyöttömistä lisärahaistuksilta.

Momentille esitetään tämän vuoden budjetissa 1 682 000 euron määrärahaa, jolla ensi vuoden budjetin mukaan arvioidaan järjestettävän 5 000 työkunnan tutkimusta pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseksi. Tätä määrää on nostettava ainakin 8 000 pitkäaikaistyöttömään, jolloin lisämäärärahaa tälle momentille tarvitaan miljoonan euron verran.

Näillä työkunnan arvioinneilla on kiire siksi, että Kansaneläkelaitoksen tutkimuksen mukaan huomattava osa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevista pitkäaikaistyöttömistä kuuluu suurelta osin ikäluokkiin 1945—1956. Jokaisesta näinä vuosina syntyneestä ikäluokasta kolme prosenttia kuului tutkimuksen mukaan vaikeimmin työllistettäviin, ja heistä suuri osa syrjäytyi työelämästä jo 1990-luvun alun laman aikana. Työn hakeminen ilman todellista työkykyä on epäinhimillistä monelle pitkäaikaistyöttömälle vuosi vuoden jälkeen. Ihmisarvoa kunnioittavampaa olisi tarjota heille mahdollisuus päästä eläkkeelle, jos työkykyä ei löydy, tai kuntoutukseen, jos sen avulla arvioitaisiin tuloksia saatavan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2004 talousarvioon momentille 34.06.29 lisäyksenä 1 000 000 euroa pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseen.

TAA 628/2003 vp — Leena Rauhala /kd

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2003

Leena Rauhala /kd